228520 - Namaz Sonrası Tesbih, Tekbir, Tahmid Ve Tehlil'in Yapılış Şekli

Soru

Namazlardan sonra "33 defa Subhanallah, 33 defa Elhamdulillah, 33 defa Allahu Ekber" demeye alıştık. Ancak bir kitapta: "Öğlen, ikindi ve yatsıdan sonra 10 defa Subhanallah, Elhamdulillah ve Leilaheillallah vallahu Ekber" diyebileceğimizi okudum. Bu doğru mudur?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Farz namazlardan sonra tesbih, tahmid, tekbir ve tahlil yaparak Allah'ı zikretmek meşrudur. Ancak bu, hadislerde farklı ifadelerle zikredilmiştir:

Birincisi:

Her namazdan sonra: 33 defa Subhanellah, 33 defa Elhamdulillah, 33 defa Allahu Ekber; denilir, sonrasında: "Laileheillallah vahdehu la şerike leh, lehulmulku ve lehulhamdu vehuve ala kulli şey'in kadir" denerek sayı 100'e tamamlanır.

Ebu Hureyre r.a'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Bir kimse her namazın sonunda Allah'a otuz üç defa tesbih, otuz üç defa hamd eder, otuz üç defa da tekbirde bulunursa bunların toplamı doksan dokuz eder. Yüzün tamamında da: "Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur. Yalnız o vardır. Şeriki yoktur. Mülk onundur; Hamd de ona mahsustur, hem o her şeye kadirdir"; derse günahları denizin köpüğü kadar bile olsa (yine) affolunur.» (Muslim 597)

Zikir şekli; 33 defa tesbih, 33 defa hamd, 33 defa tekbir getirerek olduğu gibi

Üçünü birlikte 33 defe: "Subhanellah, elhamdulillah vallahu ekber" diyebilir.

Ebu Hureyre r.a'dan rivayet edildiğine göre muhacirlerin fakirleri Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve

Sellem)'e gelerek: Varlık sahipleri yüksek dereceleri ve daimî nimetleri alıp gittiler, zira onlar da bizim kıldığımız gibi namaz kılıyor; bizim tuttuğumuz gibi oruç tutuyor, ancak onlar sahip oldukları varlıklarla, hacca ve umreye gidiyor, cihad ediyor ve sadaka veriyorlar ama biz bunu yapamıyoruz. Bunun üzerine Resulullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem):

“Ben size bir şey öğreteyim mi? Onunla sizi geçenlere yetişir; sizden sonrakileri de geçersiniz. Hem hiçbir kimse sizden daha faziletli olamaz; içinde bulunduğunuz kişilerden de daha hayırlı olursunuz ancak aynısını yapan müstesna, buyurmuş ve şöyle demiş: “Her namazdan sonra otuz üç kere tesbih, tekbir ve tahmîd edersiniz.”

Sahabeler bu konuda ihtilaf etti bazıları şöyle dedi: 33 defa tesbih, 33 defa hamd 33 defa tekbir getiririz. Tekrar kendilerine döndüklerinde şöyle dedi: “Şöyle dersiniz: “Subhenallah, velhamdulillah vallahu ekber, ta ki her birisinden otuz üç oluncaya kadar.”

İkincisi:

33 defa tesbih, 33 defa hamd 34 defa tekbir getirerek toplamı 100 olur.

Ka’b b. Ucra r.a’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: “Bir takım muakkıbât (son sözler) vardır ki onları her farz namazın ardından söyleyen — yahut yapan— hiçbir vakit hüsrana uğramaz. (Bunlar) Otuz üç defa tesbih çekmek, otuz üç defa tahmîd etmek, otuz dört defa da tekbir getirmektir.” (Muslim 596)

Üçüncüsü:

25’er defa Tesbih, tahmîd, tekbir ve tehlil getirilir. Toplam 100 olur.

Zeyd b. Sabit r.a’dan rivayetle şöyle dedi: “Sahabelere; her namazdan sonra 33 defa tesbih, 33 defa hamd, 34 defa tekbir getirmeleri emredildi. Ensarlardan biri rüyasında bir adam görür ve adam ona şöyle der: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem size her namazdan sonra 33 defa tesbih, 33 defa hamd, 34 defa tekbir getirmenizi mi emretti? Ensarî: Evet der. Adam: O zikirleri 25 yapın ve tehlili ekleyin. Sabahladığında Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’e gelir ve rüyasını anlatır. Rasulullah: Öyle yapın der. (Nesai 1350, Elbani sahih demiştir)

Dördüncüsü:

10 defa Tesbih, 10 defa Hamd, 10 defa Tekbir getirilir.

Abdullah İbn Amr r.a.'den (rivayet edildiğine göre) Nebi (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"İki davranış/zikir çeşidi vardır ki, bunlara devam eden Müslüman bir kul mutlaka cennete girer. Bunlar kolaydır ama bunları yapanlar azdır. Her namazın ardında on defa:

"Subhanellah", on defa: "elhamdulillah", on defa: "Allahu ekber" der. (Böylece) Bunlar (günde) yüz elli defa söylenmiş olur, mizanda ise bin beş yüz (eder).

Yatağına yattığında otuz dört defa: "Allahu ekber", otuz üç defa "Elhamdulillah", otuz üç defa: "Subhanellah" der. (Bu suretle) Bunlar yüz defa dil ile söylenmiş olur, mizanda ise bin (kabul edilir).

Ravi Abdullah b. Amr dedi ki):

Rasûlullah (s.a.v.)'i bunları eli(nin parmakları) ile sayarken gördüm. (Sahabe-i kiram):

Ey Allah'ın Resulü! Bunlar kolay olduğu halde yapanlar neden az oluyor? Diye sordular da Rasulullah şöyle cevap verdi:

Sizden biri yatağındayken şeytan ona gelir. Bunu söylemeye fırsat vermeden uyutur. Namaz kılarken de gelir. (Namazın sonunda) Bunları söylemeden önce ona bir ihtiyacını hatırlatıverir..."(Ebu Davud 5065)

İşte namaz sonrası zikir şekilleri böyledir. Bu konuda en faziletlisi bu şekilleri zamanla değiştirmektir. Bazen birinci şekli yapar bazen de diğer şekilde zikir yapar ve böylece sünnetin her şeklini yerine getirmiş olur.

Şeyh Muhammed b. Useymin Rahimehullah şöyle dedi:

Namazlardan sonra yapılan tesbihat dört şekilde rivayet edilmiştir:

1- 10 defa Tesbih, 10 defa Hamd, 10 defa Tekbir getirilir.

2- 33 defa Subhanellah, 33 defa Elhamdulillah, 33 defa Allahu ekber; denilir, sonrasında: “Laileheillallah vahdehu la şerike leh, lehulmulku ve lehulhamdu vehuve ala kulli şey’in kadir” denerek sayı 100’e tamamlanır.

3-33 defa tesbih, 33 defa hamd 34 defa tekbir getirilerek toplamı 100’e tamamlanır.

4-25’er defa Tesbih, tahmîd, tekbir ve tehlil getirilir. Toplam 100 olur. (Şerh Menzumet usul el Fıkh ve Kavaiduhu s. 176-177)

Soru sora kişi: Özellikle öğlen, ikindi ve yatsı namazında sonra 10 defa Subhanellah, Elhamdulillah, Allahu ekber ve Laileheillallah denilmesi ile ilgili sünnette bir hadis yoktur. Bilakis sünnette varid olan bu zikirlerin 25’er defa söylenmesi ve her farz namazından sonra söylenmesidir.

En iyisini Allah bilir.